

La Tribuna

Quina àrea metropolitana?

L'àrea metropolitana de Tarragona no és un fet; ningú sap quins municipis comprèn, on té la seu social, quines competències té, de quin pressupost disposa i qui mana

Una àrea metropolitana i un govern metropolità significa traslladar determinades competències d'uns ens a un altre, superar el marc municipal i optar per una cooperació intermunicipal

Sembla que a l'actual alcalde de Tarragona no li fa por agafar algun bou per les banyes. Així fa pocs dies en l'entrevista amb el president de la Generalitat li va plantejar la necessitat de crear una àrea metropolitana que sense posar-li nom ben segur seria la del Camp de Tarragona o la de Tarragona-Reus.

En les declaracions de l'alcalde a la premsa, especificava que aquesta àrea metropolitana ja era una realitat de fet, i que era la segona de Catalunya. Una consideració que com una lletania van repetint diferents polítics externs quan visiten aquest territori i que els polítics interns s'ho arriben a creure, confonent una conurbació o un sistema de ciutats amb una àrea metropolitana administrativa. No és un fet, perquè en no ser de dret ningú sap realment quins municipis comprèn, on té la seu social, quines competències té, de quin pressupost disposa i qui mana.

D'àrea metropolitana real i de dret, a Catalunya, només hi ha la de Barcelona, que comprèn 36 municipis i on viu gairebé la meitat dels habitants del país. En aquesta àrea hi entren a més dels municipis del Barcelonès, els del Baix Llobregat i els del Vallès Occidental més propers a la capital, i un del Maresme. La segona aglomeració, àrea metropolitana borrosa o conurbació del país no és pas la del Camp de Tarragona, sinó la de Sabadell-Terrassa, que té més de 650.000 habitants, amb les dues capitals de més de 200.000. No obstant això, aquest segon sistema urbà està molt vinculat a Barcelona-Cerdanyola-Sant Cugat, de tal forma que seria un subconjunt dins el conjunt de l'àrea urba-

na funcional de Barcelona, anomenada també regió metropolitana.

En els darrers anys l'àrea d'influència de la ciutat de Barcelona o àrea urbana funcional ha augmentat el nombre de municipis que s'hi veuen atrets a efectes de la mobilitat per raons laborals, comercials i d'estudis. Hi ha ara municipis del Baix Penedès, com Calafell, que ja hi han quedat atrapats. En el cas del Camp de Tarragona, només Tarragona i Reus tenen una àrea urbana funcional, definida i reconeguda a efectes estadístics per l'INE i la Unió Europea. L'àrea de Tarragona és conformada per 12 municipis, amb 211,83 km² i 225.522 habitants residents, i la de Reus, per 6 municipis, 115,47 km² i 122.963 habitants, però en períodes de vacances, la xifra de residents depassa el mig milió. Les dues àrees estan per altra banda fortament interrelacionades, i si es té en compte la superfície urbanitzada de manera més continuada, als 18 municipis involucrats, encara caldria afegir-n'hi algun més. D'aquesta manera el territori en què els seus habitants tenen més interrelacions mútues a efectes de mobilitat per treball, estudis, compres, serveis, esbarjo, etc., formaria l'àrea metropolitana real. La que hauria de ser però que no és. Una àrea que cada cop té més problemes en l'ordenació de les infraestructures, el transport públic i privat, la mobilitat i el control de l'espai urbanitzat i per urbanitzar.

Una àrea metropolitana i un govern metropolità significa traslladar determinades competències d'uns ens a un altre, amb la finalitat de gestionar i coordinar infraestructures i serveis de diferents municipis contigus, superar el marc municipal i optar per una cooperació intermunicipal que produeixi més benestar i menys costos econòmics i socials als seus habitants.

Fa uns mesos el Departament de Territori va presentar una diagnosi i unes directrius de planejament urbanístic de l'àmbit metropolità del Camp de Tarragona, que no té res a veure amb una àrea metropolitana, però que en podria ser els inicis si el planejament urbanístic es portés a terme des del propi territori i s'ampliés a altres camps. En aquest cas, la proposta d'àmbit escollit és només de set municipis, i no respon a les diferents propostes que sorgiren de la consulta que es va realitzar. Els que realment manen en aquest tema van considerar que calia començar pel rovell de l'ou de la zona més problemàtica, i és llàstima que no es contempli la clara, on també hi ha molta substància per digerir.

L'Àrea Metropolitana de Barcelona (AMB) recreada l'any 2010 té competències en ordenació del territori, urbanisme, infraestructures metropolitanas, transport i mobilitat, medi ambient i sostenibilitat, habitatge, desenvolupament econòmic i cohesió social. Per fer-ho efectiu es va liquidar el Con-

sell Comarcal del Barcelonès i altres institucions han delegat competències, de tal forma que l'AMB és un poder real que fa actuacions molt importants i molt lligades a les necessitats d'empreses i persones del seu àmbit.

L'alcalde de Tarragona assenyalava que el president de la Generalitat havia comprès la demanda, però amb això no n'hi ha prou, si aquesta part del territori català esmicolat en límits municipals del segle XIX vol tenir el seu pla prospectiu de conjunt. Pla coordinat amb la de tot el país, però sense estar sempre subjectes a qualsevol idea o directriu que emani de despatxos llunyans, sense tenir en compte altres voluntats i legítims interessos democràticament consensuats.

Paul Kantor, destacat polític nord-americà, especificava que els governs estatals i regionals veuen les organitzacions intermunicipals i àrees metropolitanas com una amenaça per restar-los capacitat d'influència i fragmentar el seu poder. Els governs tenen por de perdre el control sobre els ajuntaments si aquests són capaços d'articular una estratègia comuna, que és el que manca al Camp de Tarragona. L'esperança és que el president de la Generalitat no només compregui, sinó que resolgui. A veure si uns perden la por d'atorgar el que es demana raonablement, i els alcaldes la por a exigir els organismes de govern que es necessiten pel segle XXI.

JOSEP OLIVERAS SAMITIER
@diarideltarragona

Catedràtic de Geografia i professor emèrit URV

Josep Oliveras és membre de la Comissió de Delimitació Territorial de Catalunya i vocal de la Comissió d'Urbanisme del Camp de Tarragona. A més, va ser president de la Societat Catalana de Geografia (IEC) entre el 2012 i el 2021.

